

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
Державний заклад
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. Ушинського

АДАПТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ
збірник матеріалів одинадцятої міжнародної конференції

Одеса-Київ
22 – 24 жовтня 2025 р.

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2025

Друкується за рішеннями:
Вченої ради НПУ імені К. Д. Ушинського (протокол №5 від 30.10.2025)
Вченої ради Інституту цифровізації освіти НАПН України
(протокол №19 від 28.10.2025)

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Співголови

Красножон А.В.. проф. (Україна, Київ)
Спірін О.М. проф. (Україна, Київ)

Заступники голови

Мазурок Т.Л. проф. (Україна, Одеса)
Музиченко Г.В. проф. (Україна, Одеса)

Члени комітету

Абершек Б. проф. (Словенія, Марібор)
Антошук С.Г. проф. (Україна, Одеса)
Блох М. Д. проф. (Ізраїль, Тель-Авів)
Гогунський В.Д. проф. (Україна, Одеса)
Гриценко В.І. проф. (Україна, Київ)
Довбиш А.С. проф. (Україна, Суми)
Ків А.Ю. проф. (Україна, Одеса)
Кукунашвілі Т. проф. (Телаві, Грузія)
Ламанаускас В. проф. (Литва, Шауляй)
Маклаков Г.Ю. проф. (Болгарія, Софія)
Манако А.Ф. проф. (Україна, Київ)
Маншарипова А.Т. проф. (Казахстан, Алмати)
Модебадзе Н. проф. (Телаві, Грузія)
Семеріков С.О. проф. (Україна, Кривий Ріг)
Снитюк В.Є. проф. (Україна, Київ)
Плотніков В.М., проф. (Україна, Одеса)
Триус Ю.В. проф. (Україна, Черкаси)
Хаціхрістофіс С. проф. (Пафос, Кіпр)

ОРГКОМІТЕТ

Голова

д.т.н., професор Мазурок Т. Л.

Заступники голови

доц. Яновський А. О.

Секретар

доц. Бойко О. П.

Члени оргкомітету

Кобякова Л. М., Корабльов В. А., Рубанська О. Я., Черних В. В.

УДК : 37.91.2:37.091.31-
059.1:004.8/9 (062.552)

A28

Адаптивні технології управління навчанням: збірник матеріалів одинадцятої міжнародної конференції. Одеса-Київ, 22–24 жовтня 2025 р. Одеса :
Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2025. 81 с. **ISBN 978-617-7790-58-6**

Організатори конференції започаткували традицію обміну досвідом зі створення та використання адаптивних технологій управління навчанням. У конференції приймають участь науковці України, Словенії, Ізраїлю, Литви, Казахстану, Болгарії, Латвії.

Тематика конференції охоплює наступне коло питань: психолого-педагогічні проблеми адаптивного навчання; інформаційні та інтелектуальні технології в управлінні навчанням; методика адаптивного навчання інформатики у ЗВО та школі; освітні вимірювання в адаптивному управлінні; адаптивні технології соціальної інформатики; системи управління контентом.

© Навчально-науковий інститут природничо-математичних наук, інформатики та менеджменту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра прикладної математики та інформатики, 2025
© Інститут цифровізації освіти НАПН України, 2025

ISBN 978-617-7790-58-6

АДАПТИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ОСВІТИ	45
Постоян Т. Г.	45
ГЕНЕРАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ ДЛЯ ПРОГРАМИ АНКІ НА ОСНОВІ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ГРАФІВ OBSIDIAN ЗАСОБАМИ СЕРВІСІВ ШІ	47
Рижов О. А., Іванькова Н. А.	47
ВИКОРИСТАННЯ ДІАГРАМ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ АЛГЕБРИ ТА ПОЧАТКІВ АНАЛІЗУ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ	48
Олефір О. І., Марунчак С. В.	48
REN’RY ТА ЗАСОБИ АВТОРИНГУ ДЛЯ АДАПТИВНОГО НАВЧАННЯ	50
КОРАБЛЬОВ В. А., КОРАБЛЬОВ В. В.	50
РОЗРОБКА МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ПРАКТИКУМУ З ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	52
Шпак М. В., Шкатуляк Н. М.	52
СТЕАМ-ОСВІТА НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ: НАВЧАННЯ, ЩО ГОТУЄ ДО ЖИТТЯ.....	54
Олефір О. І., Биков Д. І.	54
МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ЕЛЕМЕНТ АДАПТИВНОГО НАВЧАННЯ	56
Павловський В. В., Шкатуляк Н. М., Усов В. В.	56
НОВІ ГОРИЗОНТИ ОСВІТИ З GEMINI FOR EDUCATION: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	58
Нєнов О. Л.	58
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОМАШНІХ ФІЗИЧНИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ПІДРУЧНИХ ЗАСОБІВ	61
Климович В. О., Совкова Т. С.	61
ПРОБЛЕМИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ З МАТЕМАТИКОЮ В НУШ	63
Педосюк Д. О., Совкова Т. С.	63
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТА «КІБЕРКУЛЬТУРА» В ОСВІТНІЙ ПРОЄКЦІЇ.....	64
АФАНАСЬЄВ В.	64
АНАЛІЗ КОНЦЕПТА «ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ»: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ РАКУРС ТА ПЕДАГОГІЧНА ІНТРОСПЕКЦІЯ.....	69
Олексійчук Р.	69
ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	73
РУБАНСЬКА О. Я.	73
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	75
Худенко С. А.	75
ФОРМУВАННЯ ХІМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КУЛІНАРІВ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	76
Довженко О. А.	76
ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ УМОВНОГО ОПЕРАТОРА НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ ЗАСОБАМИ LEGO SPIKE	78
Яновський А. О.	78

викладання фізики та математики в умовах Нової української школи, що дає змогу виявити сильні та слабкі сторони такого підходу, а також визначити педагогічні умови для його успішного впровадження.

Отримані результати можуть бути використані вчителями фізики та математики для оптимізації освітнього процесу. Запропоновані методичні матеріали й рекомендації сприятимуть ефективному поєднанню навчального змісту обох предметів, формуванню цілісного уявлення про світ, підвищенню мотивації учнів та розвитку їхніх ключових компетентностей.

Матеріали дослідження також можуть стати в пригоді під час практичної роботи в закладах загальної середньої освіти, а також у процесі підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Література

1. Ліба О. Метадисциплінарний підхід як інструмент педагогічної інноватики. Освіта. Інноватика. Практика. 2023. Т. 11, № 10. С. 77–83. DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i10-011
2. Канівець І. М., Шаховніна Н. В., Горда Т. М., Гриньов Р. С., Сторожук В. А. Сучасні методи викладання фізико-математичних дисциплін на засадах інтегративного підходу. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 9. DOI: 10.5281/zenodo.13729562.
3. Нечитайло І. С. Міждисциплінарність як основа розвитку сучасного університету та його освітніх програм. Шлях успіху і перспективи розвитку (матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 20 листоп. 2020 р.). – Харків: ХНУВС, 2020. – С. 369–372.
4. Вінник Л. Д. Міжпредметні зв'язки, як умова підвищення ефективності навчально-виховного процесу. Проф. тех. освіта. – 2003. – № 2. – С. 43-46
5. Діаченко-Богун М., Гомля Л., Шкура Т., Рокотянська В., Орловський О. Міждисциплінарність як інноваційний підхід при викладанні природничих наук *Витоки педагогічної майстерності*. 2023. № 32. С. 100–106. DOI: 10.33989/2075-146x.2023.32.292646.

УДК: 378.371

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТА «КІБЕРКУЛЬТУРА» В ОСВІТНІЙ ПРОЄКЦІЇ

Афанасьєв В.

Державний заклад «Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського»

Анотація. Стаття репрезентує результати міждисциплінарного аналізу концепта «кіберкультура». Представлено термінологічні інтерпретації категорій «кіберкультура» та «кіберпростір». Опрацьовано зміст феномена кіберкультури в науково-педагогічній проєкції. Доведено, що першочерговими кроками для підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в кіберпросторі виступають: комплексний розгляд соціокультурних феноменів сучасного інформаційного простору, предметами яких виступають суспільні новоутворення в мережі Інтернет та створені ними соціокультурні феномени; різноманіття явищ

кіберкультури, а також, культурологічні та соціально-філософські концепції поглядів на віртуальну реальність.

Ключові слова: кіберкультура, кіберпростір, віртуальна реальність, цифровий освітній простір, інформатизація, інформаційна культура, віртуальне суспільство, медіа культура, транскультура, субкультура, мережеве суспільство, кібербезпеки.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що кожному типу суспільства відповідає свій тип культури. Артефактом осучаснення суспільного простору країни є поступове співставлення інформаційної культури та кіберкультури, що притаманні сучасному етапу розвитку інформаційного суспільства, масового суспільства, глобального та віртуального суспільства. У дослідженні розвитку кіберкультури провідною є теза про те, що формується нова модель розвитку суспільства, обумовлена балансуванням суб'єкта між двома реальностями – соціальною та віртуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Засадничі принципи конструювання кіберпростору України закладено Законом «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» (2025), який надає загальної інформації про сутність самого поняття «кіберкультура» та задає вектори послуговування основними категоріями в їх соціальному значенні.

Термінологічний аналіз категорій «посткультура», «медіакультура», «кіберкультура» та «транскультура» здійснив І. Куриленко, репрезентуючи змістові ознаки кожної категорії з акцентом на загальнонаукові параметри [6].

У ґрунтовному дисертаційному дослідженні І. Девтерева представлено специфіканти існування людини і суспільства у кіберпросторі[3].

У наукових розвідках Є. Прохоренко описано феномен кіберкультури в інформаційно-технологічній проєкції існування соціуму[7].

Заслуговує на увагу здійснений Н. Стратоною ґрунтовний аналіз концептуальної сутності концепта «кіберкультура». Авторкою репрезентовано роль кіберпростору та глобальної мережі Інтернет[8].

Дослідники О. Івушкіна та І. Сілютіна у своїх дослідженнях розмірковують про особистість у кіберкультурі та філософські аспекти кіберсоціалізації людини[5].

Разом з цим відмічаємо, що звернення вчених до категорії «кіберкультура» здійснюється переважно у філософській проєкції. Отже, фіксуємо термінологічну, концептуальну та суто педагогічну невизначеність у розумінні змістових ознак кіберкультури, її недостатнє висвітлення в науково-педагогічних координатах.

Мета дослідження полягає у накресленні термінологічних координат концепта «кіберкультура» та висвітленні її значення у формуванні освітнього простору країни.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» поняття кіберпростору визначає як середовище (віртуальний простір), яке надає можливості для здійснення комунікацій та/або реалізації суспільних відносин, утворене в результаті функціонування сумісних (з'єднаних) комунікаційних систем і забезпечення електронних комунікацій з використанням мережі Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних [4].

Нормативний документ також висвітлює принципи роботи у кіберпросторі (відкритості, доступності, стабільності та захищеності кіберпростору, розвитку

мережі Інтернет та відповідальних дій у кіберпросторі), які, на нашу думку, є визначальними для формування кіберкультури.

Вченими Ф. Власенко, Є. Левченюк здійснено соціально-філософську концептуалізацію феномена інформаційної культури та кіберкультури як новітніх чинників, що обумовлюють розвиток сучасного суспільства[2]. Автори довели, що концепти інформаційної культури та кіберкультури постають єдністю смислів теоретичних узагальнень щодо розуміння сутності сучасного суспільства[2,с.77]. Дослідниками обґрунтовано, що головною умовою та наслідком розвитку сучасного суспільства є виникнення інформаційної культури і кіберкультури, які виступають єдністю ціннісних взірців технічного, інформаційного та технологічного рівнів розвитку цивілізації, що одночасно формує новий тип людини, яка реалізується у двох вимірах – реальному (фізичному, соціальному) та віртуальному[2,с.78].

Підтримуємо думку О. Трифонові про те, що сучасне суспільство знаходиться у стані докорінних, масштабних, системних перетворень, наслідком яких є новий етап розвитку відношень «людина–світ», «людина–суспільство», «людина–людина»[9]. Прогресивні здобутки техносфери кінця ХХ – початку ХХІ ст. створили нові умови розвитку суспільства і людини. Ці досягнення одночасно як ускладнили, так і спростили соціальні зв'язки і відношення. Так з'явилися і розвиваються – електронна економіка, електронна освіта, електронна система державного управління, електронний туризм та ін. Разом з тим культура набуває нового виміру розвитку.

На думку Н. Стратонові, культура поступово переноситься у сферу Інтернету, мережових співтовариств і характеризується як інформаційна культура, кіберкультура, що формує якісно новий світогляд з відповідними ціннісними установками, нормами, соціальними ролями і моделями поведінки сучасної людини[8].

Приєднуємось до думки Н. Стратонові про те, що близьким за значенням до інформаційної культури, але не тотожним є поняття кіберкультури, що увійшло в науковий обіг наприкінці ХХ ст. Досить поширеним є визначення кіберкультури як якісного стрибка, що пов'язаний із переходом від аналогових систем передачі інформації до цифрових [8,с.92]. Отже, виникнення кіберкультури пов'язано із інтенсивним розвитком комунікаційних технологій сучасності.

На думку Є. Прохоренко, кіберкультура – це культура самого Інтернету, це, перш за все, діяльність в глобальних мережах, де кожен із учасників виконує свою роль[7]. Характеризуючи кіберкультуру як сучасний тип культури, дослідники досить часто акцентують увагу на наступних дефініціях: по-перше, кіберкультура – це нова культурна модель, яка заснована на інтернет-технологіях; по-друге, кіберкультура – спонтанна інтернет-культура, що обумовлена швидкоплинністю зв'язків в Інтернеті; по-третє, кіберкультура – це продукт розвитку Інтернету; і, по-четверте, кіберкультура як медіа-форма претендує на першочерговість в дидактично-розвивальному аспекті.

За І. Куриленко, кіберкультуру можна визначити як субкультуру, що співвідноситься із сукупністю соціальних груп, які засновані на комп'ютерних технологіях [7]. Кіберкультуру можуть представляти комп'ютерні клуби, фірми,

інтернет-провайдери, магазини комп'ютерних аксесуарів, радіоринки, спеціалізовані виставки – це звичайні місця спілкування для нового інтернет-покоління. Кіберпростір надає нові можливості для формування і розвитку віртуальних співтовариств, тим самим створюючи відповідну форму культури, а саме кіберкультуру.

Отже, можемо говорити про те, що кіберкультура – вид сучасної культури, основа якої – використання технологій віртуальної реальності.

На думку І. Девтерева, комп'ютерна культура, або кіберкультура, це наслідок використання засобів комп'ютеризації та інформатизації [3]. На сьогодні ми дійсно можемо констатувати той факт, що взаємодія людини і техніки постає цілком природним процесом. Але є й свої відчутні наслідки, які істотним чином змінюють структуру та якість соціалізації індивіда.

Процесом соціалізації користувачів в кіберпросторі Н. Стратонова називає освоєння користувачами технологій міжособистісної комунікації, соціальної навігації і правил поведінки в комп'ютерних мережах, а також соціальних норм, цінностей і ролевих вимог, котрі існують як в конкретних віртуальних мережевих співтовариствах, так і в соціальній спільності кіберпростору в цілому [8].

На думку О. Івушкіної, І. Сілютіної, кіберкультурна максимізація комунікативного дискурсу артикулює проблематику симуляції й симулякрів як семіотично-структурних форм експресивної даності віртуального світу кіберпростору[5]. Поширення симулякрів у суспільному бутті як раз є наслідком поширення кібертехнологій у соціокультурній реальності.

На думку О. Трифонової, життя сучасної людини дедалі віртуалізується. Причому можна говорити про два значення цього слова і, відповідно, про дві тенденції соціальних перетворень – віртуалізацію соціальної реальності та поширення «віртуальних» технологій і Інтернету [9].

Оскільки інформаційні структури масової культури у кіберпросторі потребують свого вираження саме через комунікативну взаємодію, яка відбувається через віртуально-образну даність естетичної предметності, особливістю віртуальності інформаційної цивілізації є ставка на образ, на імідж, де віртуальний світ – це світ образів [6]. Ці віртуальні образи і є симулякрами – естетично-знаковими утвореннями кіберпростору, структурні форми яких запозичуються як із семіотичних конфігурацій масової культури, так і впливають на форми цих конфігурацій так званими ефектами гіпервіртуальності.

Отже, враховуючи те, що кіберкультура – це новий напрямок розвитку суспільства, безпосередньо пов'язаний із появою, розвитком та проникненням в соціокультурне життя досягнень інформаційних технологій, Н. Стратонова[8,с.94] виокремлює деякі її риси, як-от:

- 1) Децентрована та антиєрархічна структура.
- 2) Технолібералізм.
- 3) Домінування візуальності над текстуальністю.
- 4) Віртуальна міфологізація.
- 5) Примусова екстраверсія.
- 6) Симуляція зворотнього зв'язку.

Висновки. Переважна більшість видів людської діяльності все більше

переходять у кіберпростір, який має свою структуру, окреслені функціональні можливості та правила користування. Кіберпростір розкриває широкі можливості для користувачів, але несе не відомі раніше виклики та небезпеки (кібератаки, віруси, кіберзлочин тощо). Ставить нові вимоги до рівня підготовки його потенційних користувачів. Віртуалізація охопила всі сфери життя людини: знання, мистецтво, кохання, владу й ін., стала детермінантою формування альтернативного соціокультурного простору. Цей новий простір змінив звичні суспільні практики і сформував нові інтереси, мотиви та цінності, а також інші форми соціально-культурної та психологічної активності. Кожен член інформаційного суспільства певною мірою включений у цифрову інформаційну мережу, а отже, має власний цифровий відповідник, який може бути точною копією персони або представляти образ, який лише загальною відповідає реальній людині.

В освітньому контексті мета підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в кіберпросторі полягає: у комплексному розгляді соціокультурних феноменів сучасного інформаційного простору, предметами яких виступають суспільні новоутворення в мережі Інтернет та створені ними соціокультурні феномени; різноманіття явищ кіберкультури, а також, культурологічні та соціально-філософські концепції поглядів на віртуальну реальність.

Список використаних джерел

1. Bykov V, Leshchenko M. Digital humanistic pedagogy: relevant problems of scientific research in the field of using ict in education. *Information Technologies and Learning Tools*, Vol 53, 2016. №3. P. 1-17.
2. Власенко Ф.П., Левченко Є.В. Інформаційна культура та кіберкультура в контексті розвитку сучасного суспільства. *Українські культурологічні студії*. 2019. Випуск 2 (5): 75-79. [https://doi.org/10.17721/UCS.2019.2\(5\).14](https://doi.org/10.17721/UCS.2019.2(5).14).
3. Девтеров І.В. Людина і суспільство у кіберпросторі: дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.03 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2012. 381 с.
4. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 08.10.2025).
5. Івушкіна О.В., Сілютіна І.М. Особистість у кіберкультурі (до питань про кіберсоціалізацію людини). *Питання духовної культури. Журнал «Філософські науки»*. 2020. Режим доступу: <https://nasplib.isoftware.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/8f4bef73-1fe2-4062-adcb-ac9e9f0f6c34/content>
6. Куриленко І. А. Посткультура / медіакультура / кіберкультура / транскультура / протокультура: аспекти термінологічної семантики *Культурологія*. Вип. 60. С. 68–76.
7. Прохоренко Є.Я. Феномен кіберкультури в інформаційно-технологічному відтворенні соціуму : автореф. дис. канд. соціол. наук : 22.00.04 / Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2008. 23 с.
8. Стратонова Н. Кіберкультура: антропологія Інтернету. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія»*. 2014. Вип. 16. С. 90–95.